

UCHWAŁA Nr XXVIII/205/2021

RADY POWIATU W RYPINIE

z dnia 24 lutego 2021 r.

w sprawie przyjęcia Programu Rozwiązywania Problemów Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Rypińskim w latach 2021-2024

Na podstawie art. 12 pkt 11 ustawy z dnia 5 czerwca 1998 r. o samorządzie powiatowym (Dz.U. z 2020 r. poz. 920) i art. 35a ust. 1 pkt. 1 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz.U. z 2020r., poz. 426, poz. 568, poz. 875, z 2021r. poz. 159) **uchwała się, co następuje:**

§ 1. Przyjmuje się Program Rozwiązywania Problemów Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Rypińskim w latach 2021-2024, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Zarządowi Powiatu w Rypinie.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia i podlega ogłoszeniu na tablicy informacyjnej Starostwa Powiatowego w Rypinie oraz publikacji w Biuletynie Informacji Publicznej Starostwa.

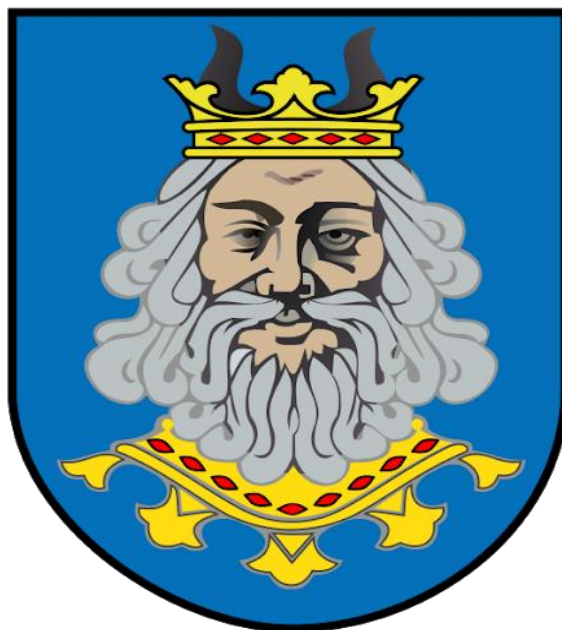
Uzasadnienie

W związku z utratą ważności Programu Rozwiązywania Problemów Osób Niepełnosprawnych na lata 2014-2020, zaistniała konieczność przygotowania nowego Programu Rozwiązywania Problemów Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2024.

Zasadnym jest zatem podjęcie niniejszej uchwały.

Załącznik do Uchwały Rady Powiatu
Nr XXVIII/205/2021
z dnia 24 lutego 2021 r.

POWIATOWY PROGRAM DZIAŁAŃ NA RZECZ OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH NA LATA 2021-2024

POWIAT RYPIŃSKI

WOJEWÓDZTWO KUJAWSKO - POMORSKIE

RYPIN 2021

1. Wprowadzenie	3
2. Zasoby instytucjonalne	5
3. Charakterystyka niepełnosprawności jako problemu społecznego oraz systemu orzeczniczego w Polsce	7
4. Osoby niepełnosprawne w Powiecie Rygińskim	13
5. Rehabilitacja zawodowa i społeczna	17
5.1. Rehabilitacja zawodowa	18
5.2. Rehabilitacja społeczna	21
5.2.1. Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się technicznych w związku z indywidualnymi potrzebami osób niepełnosprawnych .	22
5.2.2. Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	25
5.2.3. Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze.	26
5.2.4. Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych	28
5.2.5. Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych ...	31
6. Programy celowe PFRON	33
6.1. „Aktywny samorząd”	33
6.2. „Wyrównywanie różnic między regionami III”	38
7. Cele operacyjne programu	39
8. Monitoring i ewaluacja	44
9. Podsumowanie	45
10. Spis tabel	47
11. Spis wykresów	48

1. WPROWADZENIE

Opracowanie a następnie realizacja Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych Powiatu Rypińskiego na lata 2021-2024, zwanego dalej Programem, stanowi wykonanie postanowień art. 35a, ust.1 pkt 1 i 3 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych (Dz. U. 2020 poz. 426. t. j.), zgodnie z którym, jednym z zadań należących do powiatu jest „opracowanie i realizacja, zgodnych z powiatową strategią dotyczącą rozwiązywania problemów społecznych, powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych w zakresie:

- rehabilitacji społecznej;
- rehabilitacji zawodowej i zatrudnienia;
- przestrzegania praw osób niepełnosprawnych.

Niniejszy Program jest dokumentem mającym na celu określenie i koordynowanie działań z zakresie polityki socjalnej powiatu, szeroko ukierunkowanych na problemy osób niepełnosprawnych w zakresie rehabilitacji społecznej i zawodowej. Opracowanie spójnego systemu wspierania osób niepełnosprawnych okazało się niezbędne do osiągnięcia podstawowego założenia - celu głównego Programu, jakim jest zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych i ich rodzin w życiu społecznym, zawodowym i gospodarczym Powiatu Rypińskiego, poprzez wyrównywanie ich szans w korzystaniu z praw i obowiązków, jakie przysługują mieszkańcom. Powyższy Cel ma dopełnienie w zapisach Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych w Powiecie Rypińskim na lata 2015-2024.

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych ma stanowić podstawę do opracowywania i realizacji programów celowych na rzecz osób niepełnosprawnych oraz pozyskiwania dodatkowych środków finansowych, jak choćby w ramach programów Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych, środków Unii Europejskiej i innych. Zgodnie z przyjętymi standardami, osoby niepełnosprawne mają prawo do pełnego uczestnictwa i równych szans w życiu społecznym oraz zawodowym. Posiadają takie same fundamentalne prawa, jakie posiadają wszyscy obywatele i nie mogą być dyskryminowani czy prześladowani ze względu na swoją dysfunkcję. Prowadzone działania powinny prowadzić do

likwidacji zjawiska marginalizacji osób dotkniętych niepełnosprawnością, które w sposób szczególny potrzebują wsparcia i akceptacji. W dobie dzisiejszej cywilizacji ważne jest, aby każdy obywatel, niezależnie od swojej psychicznej czy fizycznej kondycji mógł realizować własne zamiłowania, umiejętności, aby w pełni miał możliwość wykorzystywać swoje talenty i wiedzę. Niezbędne jest ułatwienie osobom niepełnosprawnym „codzienności”, przełamanie barier zawodowych i przede wszystkim uniknięcie społecznego wykluczenia.

Program stanowi kontynuację działań, które podjęto w ramach Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w latach 2014-2020 oraz jest odzwierciedleniem realizacji katalogu praw określonych przez Sejm 1 sierpnia 1997 roku w Karcie Praw Osób Niepełnosprawnych, w której to Sejm uznał, że „osoby niepełnosprawne, u których sprawność fizyczna, psychiczną bądź umysłowa, trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza lub uniemożliwia życie codzienne, naukę, pracę oraz pełnienie ról społecznych, zgodnie z normami prawnymi i zwyczajowymi mają prawo do niezależnego, samodzielnego i aktywnego życia oraz nie mogą podlegać dyskryminacji.”

Sejm stwierdził, iż oznacza to w szczególności prawo osób niepełnosprawnych do:

1. Dostępu do dóbr i usług, umożliwiających pełne uczestnictwo w życiu społecznym;
2. Dostępu do leczenia i opieki medycznej, wczesnej diagnostyki, rehabilitacji i edukacji leczniczej, a także do świadczeń zdrowotnych, uwzględniających rodzaj i stopień niepełnosprawności, w tym do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze, sprzęt rehabilitacyjny;
3. Dostępu do wszechstronnej rehabilitacji, mającej na celu adaptację społeczną;
4. Dostępu do nauki w szkołach wspólnie ze swymi pełnosprawnymi rówieśnikami, jak również do korzystania ze szkolnictwa specjalnego lub edukacji indywidualnej;
5. Pomocy psychologicznej, pedagogicznej i innej umożliwiającej rozwój, zdobycie lub podniesienie kwalifikacji ogólnych i zawodowych;
6. Pracy na otwartym rynku pracy zgodnie z kwalifikacjami, wykształceniem i możliwościami oraz korzystanie z doradztwa zawodowego i pośrednictwa, a gdy

- niepełnosprawność i stan zdrowia tego wymaga - prawa do pracy w warunkach dostosowanych do potrzeb osób niepełnosprawnych;
7. Zabezpieczenia społecznego uwzględniającego konieczność ponoszenia zwiększonych kosztów wynikających z niepełnosprawności, jak również uwzględnienia tych kosztów w systemie podatkowym;
 8. Życia w środowisku wolnym od barier funkcjonalnych, w tym: dostęp do urzędów, punktów wyborczych i obiektów użyteczności publicznej, swobodnego przemieszczania się i powszechnego korzystania ze środków transportu, dostępu do informacji, możliwości komunikacji międzyludzkiej;
 9. Posiadania samorządnej reprezentacji swego środowiska oraz prawa do konsultowania z nim wszelkich projektów aktów prawnych dotyczących osób niepełnosprawnych;
 10. Pełnego uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym oraz rekreacji i turystyce, odpowiednio do swych zainteresowań i potrzeb.

2. ZASOBY INSTYTUCJONALNE

Realizacja powiatowej polityki socjalnej, ukierunkowanej na potrzeby osób niepełnosprawnych i ich rodzin byłaby niemożliwa bez wsparcia instytucjonalnego jednostek pomocy społecznej oraz organizacji pozarządowych do których zadań należy między innymi świadczenie pomocy środowiskowej. Pomocy udzielanej w miejscu zamieszkania osoby niepełnosprawnej oraz pomocy stacjonarnej, poza miejscem zamieszkania. Powyższe działania prowadzone są przez właściwe miejscowo ośrodki pomocy społecznej na poziomie gminnym. W Powiecie Rypińskim są to:

- Gmina Skrwilno;
- Gmina Wąpielsk;
- Gmina Brzuze;
- Gmina Rogowo;

- Gmina Rypin;

- Gmina Miasto Rypin;

Na poziomie gminnym działania na rzecz osób niepełnosprawnych prowadzą ponadto Wydziały Obsługi Szkół w poszczególnych gminach wiejskich oraz Wydział Oświaty Kultury Informacji i Promocji w Gminie Miasto Rypin.

Na poziomie powiatu realizacją zadań z zakresu polityki socjalnej ukierunkowanej na osoby niepełnosprawne zajmują się Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie, Powiatowy Urząd Pracy w Rypinie, Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Rypinie, Samodzielny Zakład Opieki Zdrowotnej w Rypinie, Warsztat Terapii Zajęciowej „Nadzieja” w Rypinie, Środowiskowy Dom Samopomocy w Rypinie, Dom Pomocy Społecznej „Kombatant” w Ugoszczu, Dom Dziecka w Rypinie, Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Rypinie oraz placówki oświatowe na poziomie ponadpodstawowym.

- Zespół Szkół nr 1 im. ks. Czesława Lissowskiego w Rypinie;

- Zespół Szkół nr 2 im. Unii Europejskiej w Rypinie,

- Zespół Szkół nr 3 im. Bogdana Chętmickiego w Rypinie;

- Zespół Szkół nr 4 im. Ziemi Dobrzyńskiej w Nadrożu;

- Zespół Szkół nr 5 im. ks. Jana Twardowskiego w Rypinie.

Oprócz jednostek organizacyjnych pomocy społecznej i edukacji w powiecie wsparciem osób niepełnosprawny zajmują się także organizacje pozarządowe do których zaliczamy m. in.:

- Polski Związek Niewidomych – Koło Powiatowe w Rypinie;

- Polskie Stowarzyszenie Diabetyków – Oddział Powiatowy w Rypinie;

-Stowarzyszenie Osób Działających na Rzecz Ludzi Niepełnosprawnych – „Razem”;

- Katolickie Stowarzyszenie „Civitas Christiana” w Rypinie;

- Zarząd Rejonowy PCK w Rypinie.

Ponadto funkcjonuje Powiatowa Rada do Spraw Osób Niepełnosprawnych, której działania mają charakter inicjatywny i konsultacyjno-opiniotwórczy.

Do zadań Rady należy:

- a) inicjowanie przedsięwzięć zmierzających do integracji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych oraz realizacji praw osób niepełnosprawnych,
- b) opiniowanie projektów powiatowych programów działań na rzecz osób niepełnosprawnych,
- c) ocena realizacji powiatowych programów na rzecz osób niepełnosprawnych,
- d) opiniowanie projektów uchwał i programów przyjmowanych przez Radę Powiatu pod kątem ich skutków dla osób niepełnosprawnych,

Wszystkie wymienione wyżej organizacje mają wpisane w swoją działalność wspieranie osób niepełnosprawnych. Przede wszystkim mają na celu zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób z niepełną sprawnością, integracji ze środowiskiem lokalnym tych osób, oraz społecznej, zawodowej i leczniczej rehabilitacji.

3. CHARAKTERYSTYKA NIEPEŁNOSPRAWNOŚCI JAKO PROBLEMU SPOŁECZNEGO ORAZ SYSTEMU ORZECZNICZEGO W POLSCE

Według Światowego Raportu o Niepełnosprawności, opracowanego przez WHO i Bank Światowy, na świecie żyje ponad miliard ludzi niepełnosprawnych, co stanowi 15% całej populacji. Liczba osób niepełnosprawnych systematycznie rośnie. Wpływ na taki stan rzeczy ma wiele czynników. Jako najczęstsze podawane są: wydłużenie trwania życia, występowanie chorób przewlekłych (choroby serca, cukrzyca, nowotwory, itp.), a także urazów (wypadki drogowe, klęski żywiołowe, itp.). W samej Unii Europejskiej żyje ok. 45 mln niepełnosprawnych osób. Szacuje się, iż ok. 45-65% tej grupy stanowią osoby w wieku produkcyjnym (15-65 lat), w większości nie aktywni zawodowo.

Najobszerniejszym opracowaniem, które pozwala ustalić liczebność osób niepełnosprawnych a także umożliwia dokonanie szczegółowej charakterystyki tej grupy społecznej w Polsce jest

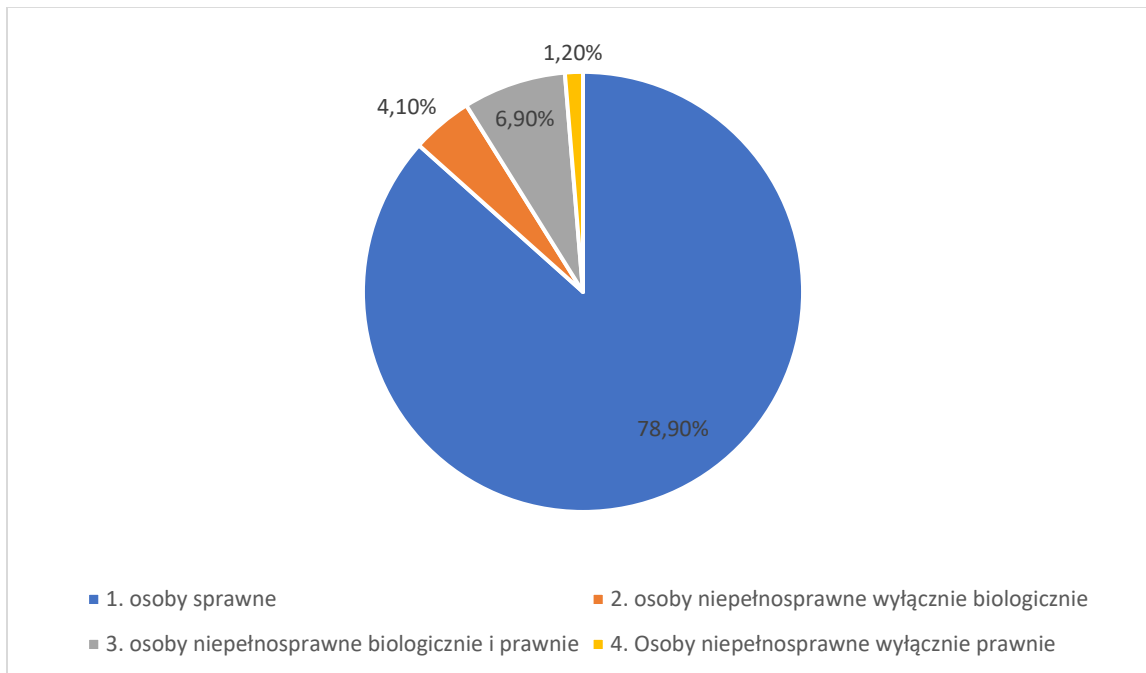
powszechny spis ludności. Pierwsze spisy ludności z uwzględnieniem problematyki niepełnosprawności datuje się na lata 1974 (mikrospis), 1978 (Narodowy Spis Powszechny). Średnio co dziesięć lat spisy powszechne są aktualizowane. Ostatni Narodowy Spis Powszechny został przeprowadzony w kraju w 2011 roku. Należy tutaj podkreślić, że zgodnie z zapisami ustawy z 4 marca 2010 o narodowym spisie powszechnym ludności i mieszkań w 2011 r. udzielanie odpowiedzi na pytania dotyczące niepełnosprawności, ze względu na specyfikę i wrażliwość tematu, odbywało się na zasadzie dobrowolności. Dlatego też Spis z pewnością nie oddaje całkowitego obrazu problematyki niepełnosprawności w Polsce. Na potrzeby Spisu zbiorowość osób niepełnosprawnych została podzielona na dwie podstawowe grupy:

- osoby niepełnosprawne prawnie tj. takie, które posiadały, aktualne orzeczenia wydane przez organ do tego uprawniony;
- osoby niepełnosprawne biologicznie, tj. takie, które nie posiadały orzeczenia, ale miały (odczuwały) całkowicie lub poważanie ograniczoną zdolność do wykonywania czynności podstawowych stosowanie do swojego wieku.

Według Spisu liczba osób niepełnosprawnych w 2011 r. wyniosła 4,7 mln. (12,2% ogółu ludności), w tym 3,1 mln osób posiadało prawne potwierdzenie niepełnosprawności. Wśród ogółu osób niepełnosprawnych znajduje się 53,9% kobiet oraz 46,1% mężczyzn.

Wykres nr 1. Osoby niepełnosprawne w 2011 roku (w stosunku do ogółu ludności)

Źródło: Raport z wyników Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań 2011, Warszawa 2012

Problem niepełnosprawności jest w dniu dzisiejszym jednym z ważniejszych problemów współczesnej polityki społecznej każdego kraju. Wynika to przede wszystkim z powszechności i rozmiaru tego zjawiska oraz konsekwencji, jakie wywołuje zarówno w kontekście społecznym jak i indywidualnym.

W literaturze poświęconej tematyce niepełnosprawności nie istnieje jedna powszechnie akceptowana definicja tego zagadnienia. Ustalenie zakresu ograniczonej sprawności, uwzględniając jednocześnie wszystkie istotne aspekty, medyczny, psychologiczny, prawny, ekonomiczny czy socjalny jest trudną rzeczą. Wszystkie istniejące definicje posiadają cechy wspólne, określają ubytek na zdrowiu, stan fizyczny, psychiczny, społeczny bądź ubytek sprawności. Mimo to wskazują także na pewne różnice, które wynikają z celów, jakim służyć ma dana definicja. Interpretacja tego pojęcia jest istotna, pozwala określać niepełnosprawność, klasyfikować osoby nią dotknięte oraz umożliwia podejmowanie działań w kierunku jej ograniczania.

Światowa Organizacja Zdrowia WHO jako „niepełnosprawność określa każde ograniczenie lub brak (wynikający z ułomności) zdolności do wykonywania czynności w sposób lub w zakresie uznawanym za normalny za człowieka. Ułomność to wszelki ubytek czy odstępstwo od normy psychologicznej lub anatomicznej struktury czy funkcji organizmu”.

W celu zrozumienia samej definicji warto wrócić do historii, od kiedy to zaczęto dostrzegać osoby z różnymi dysfunkcjami. Można dzięki temu zaobserwować jak proces definiowania oraz systemu orzeczniczego zmieniał się na przestrzeni lat.

Zamiennie dla określenia osoby niepełnosprawnej używa się pojęcia inwalida. Okres po II wojnie światowej był momentem, kiedy termin inwalida wszedł do codziennego użycia, określając osobę z ograniczoną sprawnością. Wówczas problem inwalidztwa stał się zjawiskiem powszechnym. Poniesione krzywdy w wyniku wojny, uszkodzenia ciała i liczne choroby związane z wycieńczeniem organizmu okazywały się podstawą do wydawania dokumentów potwierdzających inwalidztwo. Instytucjami, które orzekały w tej kwestii były powołane w 1954 roku Komisje Lekarskie do Spraw Inwalidztwa i Zatrudnienia – KIZ. Za główne kryterium uznania kogoś za inwalidę, przyznania grupy bądź określenia rozległości tego stanu przyjęto zatrudnienie. Zatem podstawą orzekania o inwalidztwie zgodnie z tym kryterium była niemożność zatrudnienia w ogóle lub też zatrudnienia w pewnym okresie czasu. Jednak zaczęto dostrzegać, że pojęcia inwalidztwa nie można opierać wyłącznie o kryterium pracy zawodowej, gdyż stanowi ono naruszenie sprawności psychofizycznej człowieka. Takie stwierdzenie pokazało problem inwalidztwa w szerszym kontekście. Punktem odniesienia stały się nie tylko role zawodowe, ale także pełnione role społeczne. Role społeczne i stan zdrowia zaakcentowały społeczny i zdrowotny wymiar funkcjonowania człowieka oraz szerzej ukazały zakres problemów, jakie zaczęto łączyć z zagadnieniem inwalidztwa.

Pewne widoczne zmiany w stosunku do osób z ograniczoną sprawnością i w orzecznictwie inwalidzkim wprowadziła ustawa z 17 grudnia 1998 roku, ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Wprowadziła ona nowe pojęcie, mianowicie niezdolność do pracy, zastępując tym samym określenie inwalidztwa. Podkreślono, że osoby zaliczane do:

- a) I grupy inwalidzkiej, uważa się za całkowicie niezdolne do pracy i do samodzielnej egzystencji,
- b) II grupy inwalidzkiej, uważa się za całkowicie niezdolne do pracy,
- c) III grupy inwalidzkiej, uważa się za częściowo niezdolne do pracy.

Razem z wprowadzonymi zmianami pojęcie inwalida i inwalidztwo zaczęło ulegać pewnemu wypieraniu. W ich miejscu pojawiły się – osoba niepełnosprawna i niepełnosprawność.

Szerszą definicję niepełnosprawności oraz pewnej kategoryzacji wprowadziła ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 roku o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnieniu osób niepełnosprawnych. Zgodnie z którą „Niepełnosprawnymi są osoby, których stan fizyczny, psychiczny lub umysłowy, trwale lub okresowo utrudnia, ogranicza bądź uniemożliwia wypełnianie ról społecznych, a w szczególności ogranicza zdolność do wykonywania pracy zawodowej, jeżeli uzyskały orzeczenie o zakwalifikowaniu do jednego z trzech stopni niepełnosprawności albo orzeczenie o całkowitej lub częściowej niezdolności do pracy a gdy nie ukończyły 16 roku życia – orzeczenie o niepełnosprawności.”

Zgodnie z wymienioną ustawą organem właściwym do wydawania orzeczeń o niepełnosprawności i o stopniu niepełnosprawności stał się Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności, który kwalifikuje osoby niepełnosprawne:

a) które ukończyły 16 rok życia do jednego z trzech stopni niepełnosprawności:

- do **znacznego** (dawna I grupa inwalidzka) stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej i wymagającą, w celu pełnienia ról społecznych, stałej lub długotrwałej opieki i pomocy innych osób w związku z niezdolnością do samodzielnej egzystencji,

- do **umiarkowanego** (dawna II grupa inwalidzka) stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę z naruszoną sprawnością organizmu, niezdolną do pracy albo zdolną do pracy jedynie w warunkach pracy chronionej lub wymagającą czasowej albo częściowej pomocy innych osób w celu pełnienia ról społecznych,

- do **lekkiego** (dawna III grupa inwalidzka) stopnia niepełnosprawności zalicza się osobę o naruszonej sprawności organizmu, powodującej w sposób istotny obniżenie zdolności do wykonywania pracy, w porównaniu do zdolności, jaką wykazuje osoba o podobnych kwalifikacjach zawodowych z pełną sprawnością psychiczną i fizyczną, lub mająca ograniczenia w pełnieniu ról społecznych dające się kompensować przy pomocy wyposażenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze lub środki techniczne.

b) które nie ukończyły 16 roku życia zaliczane są do osób niepełnosprawnych, jeżeli mają naruszoną sprawność fizyczną lub psychiczną o przewidywanym okresie trwania powyżej 12 miesięcy, z powodu wady wrodzonej, długotrwałej choroby lub uszkodzenia organizmu, powodującą konieczność zapewnienia im całkowitej opieki lub pomocy w zaspokajaniu podstawowych potrzeb życiowych w sposób przewyższający wsparcie potrzebne osobie w danym wieku.

Na równi z orzecnictwem pozarentowym funkcjonuje orzecznictwo rentowe powiązane z pracą Lekarza Orzecznika ZUS, który wydaje orzeczenia:

- orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy i niezdolności do samodzielnej egzystencji,
- orzeczenie o całkowitej niezdolności do pracy,
- orzeczenie o częściowej niezdolności do pracy.

Z uwagi na brak jednolitego systemu orzeczniczego w kraju trudne jest jednoznaczne ustalenie liczby osób niepełnosprawnych czy to w kraju czy choćby w Powiecie Rypińskim. Obecnie funkcjonują dwa systemy orzecznicze w Polsce: orzecznictwo do celów rentowych prowadzone przez lekarza orzecznika ZUS oraz orzecznictwo dla celów pozarentowych prowadzone przez zespoły do spraw orzekania o niepełnosprawności oraz inne instytucje orzecznicze: KRUS oraz komisje lekarskie MON i MSWiA. Każdy z systemów orzecznicznych regulują odrębne przepisy prawne.

Głównym celem komisji orzecznictwa rentowego jest określenie zdolności do pracy osoby orzekanej, natomiast orzeczenia zespołów ds. orzekania niepełnosprawności obok określenia stopnia niepełnosprawności zawierają 10 wskazań dotyczących: odpowiedniego zatrudnienia,

szkolenia w tym specjalistycznego, zatrudnienia w zakładzie aktywności zawodowej, uczestnictwa w terapii zajęciowej, konieczności zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, korzystania z systemu środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji, konieczności stałej lub długotrwałej opieki lub pomocy innej osoby w związku ze znacznie ograniczoną możliwością samodzielnej egzystencji, konieczność stałego współdziałania na co dzień opiekuna dziecka w procesie jego leczenia, edukacji i rehabilitacji, spełniania przez osobę niepełnosprawną przesłanek określonych w art. 8 ust. 3a, pkt 1 ustawy z dnia 20 czerwca 1997 – Prawo o Ruchu Drogowy (wskazanie do karty parkingowej), prawo do zamieszkiwania w oddzielnym pokoju.

Dopiero posiadanie orzeczenia o niepełnosprawności (w przypadku dzieci do 16 r. ż.), orzeczenia o stopniu niepełnosprawności lub orzeczenia o niezdolności do pracy jest podstawą do ubiegania się lub otrzymania świadczeń z zakresu rehabilitacji społecznej i zawodowej lub w ramach systemu zabezpieczenia społecznego.

4. OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE W POWIECIE RYPIŃSKIM

Instytucją, która na co dzień zajmuje się orzecznictwem pozarentowym na terenie Powiatu Rypińskiego jest Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w Rypinie (PZON). Zespół orzeka na wniosek osoby zainteresowanej lub jej przedstawiciela ustawowego albo za jego zgodą na wniosek ośrodka pomocy społecznej. PZON wydaje orzeczenia:

- o niepełnosprawności osób, które nie ukończyły 16 roku życia;
- o stopniu niepełnosprawności osób, powyżej 16 roku życia;
- o wskazaniach do ulg i uprawnień osób posiadających orzeczenie o inwalidztwie lub niezdolności do pracy.

Ponadto do zadań Zespołu należy także rozpatrywanie wniosków o wydanie legitymacji osoby niepełnosprawnej oraz wniosków o wydanie karty parkingowej.

W celu przedstawienia liczby osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Rypińskiego, , postużono się danymi GUS opracowanymi w oparciu o dane z Narodowego Spisu Powszechnego przeprowadzonego w 2011 roku.

Tabela nr 1. Liczba osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Rypińskiego w 2011 roku

	Liczba osób
Osoby niepełnosprawne z podziałem na kategorie niepełnosprawności	
Osoby niepełnosprawne razem	4 826
Osoby niepełnosprawne prawnie razem	3 615
Osoby niepełnosprawne prawnie o znacznym stopniu niepełnosprawności,	1 127
Osoby niepełnosprawne prawnie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności	1 193
Osoby niepełnosprawne prawnie o lekkim stopniu niepełnosprawności	909
Osoby niepełnosprawne prawnie o nieustalonym stopniu niepełnosprawności	126
Osoby niepełnosprawne prawnie z orzeczeniem o niepełnosprawności	261
Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie razem	1 212
Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie odczuwające ograniczenie sprawności całkowite	76
Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie odczuwający ograniczenie sprawności poważne	306
Osoby niepełnosprawne tylko biologicznie odczuwające ograniczenie sprawności umiarkowane	830

Źródło: Dane GUS. Narodowy Spis Powszechny w 2011 roku.

Z danych pokazanych w tabeli 1 wynika, że na terenie Powiatu Rypińskiego w 2011 roku liczba osób niepełnosprawnych wynosiła 4 826 osób, 74,91% stanowiły osoby niepełnosprawne prawnie – 3 615, a 25,12% to osoby niepełnosprawne biologicznie – 1 212 osób.

Chcąc określić liczebność osób niepełnosprawnych w Powiecie Rypińskim warto przyjrzeć się danym zgromadzonym przez Powiatowy Zespół do Spraw Orzekania o Niepełnosprawności w

Rypinie. Jako okres porównawczy przyjęto lata 2017-2019, w których to skala występowania niepełnosprawności w Powiecie przedstawia się na stępująco:

Tabela nr 2. Liczba złożonych wniosków z podziałem na cel - osoby po 16 r. ż.

Cel złożenia wniosku	2017	2018	2019
Odpowiednie zatrudnienie	254	222	236
Szkolenie	1	0	1
Uczestnictwo w warsztatach terapii zajęciowej	9	1	15
Konieczność zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne I środki pomocnicze	68	72	150
Korzystanie z system środowiskowego wsparcia w samodzielnej egzystencji/korzystanie z usług socjalnych, opiekuńczych, terapeutycznych I rehabilitacyjnych	172	140	226
Zasiłek stały	0	0	0
Zasiłek pielęgnacyjny	212	226	166
Korzystanie z karty parkingowej	68	72	93
Inne	151	182	137
RAZEM	935	915	1024

Źródło: Dane udostępnione przez PZON w Rypinie 2020 rok.

Liczba wniosków o wydanie orzeczenia o stopniu niepełnosprawności każdego roku wzrastała, najwięcej wniosków wpłynęło w roku 2019 – 1 024. 236 Wnioskodawców w tym roku deklarowało, że orzeczenie jest im niezbędne do podjęcia zatrudnienia, 166 natomiast chcieli pozyskać prawo do zasiłku pielęgnacyjnego. Podobna tendencja co do celowości wniosków występowała w latach wcześniejszych

Tabela nr 3. Liczba złożonych wniosków z podziałem na cel - osoby przed 16 r. ż.

Cel złożenia wniosku	2017	2018	2019
Zasiłek pielęgnacyjny	123	123	143
Zasiłek stały	38	59	17
Inne	13	20	2
RAZEM	174	202	162

Źródło: Dane udostępnione przez PZON w Rypinie 2020 rok.

Za główny cel uzyskania orzeczenia o niepełnosprawności podawano potrzebę uzyskania zasiłku pielęgnacyjnego. Liczba wniosków w okresie porównawczym wynosiła od 162 w roku 2019 do 202 w roku 2018.

Tabela nr 4. Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na stopnie niepełnosprawności.

Stopień niepełnosprawności	2017	2018	2019
Lekki	273	252	203
Umiarkowany	417	404	410
Znaczny	202	200	238
RAZEM	892	856	851

Źródło: Dane udostępnione przez PZON w Ryplinie 2020 rok.

Najwięcej orzeczeń o stopniu niepełnosprawności wydano w roku 2017 – 892 orzeczenia. Biorąc pod uwagę stopień niepełnosprawności, da się zauważyć, że najwięcej osób wymagało częściowej lub okresowej pomocy ze strony innych osób, czyli uzyskiwało orzeczenie o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności.

Tabela nr 5. Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na przyczynę niepełnosprawności.

Symbol/Przyczyna niepełnosprawności	2017	2018	2019
01-U	22	19	24
02-P	93	77	81
03-L	50	39	45
04-O	20	23	20
05-R	244	230	243
06-E	19	19	13
07-S	135	130	131
08-T	19	26	25
09-M	21	23	20
10-N	188	202	186
11-I	78	64	61
12-C	3	5	2
RAZEM	892	856	851

Źródło: Dane udostępnione przez PZON w Ryplinie 2020 rok.

Analizując przyczynę niepełnosprawności najwięcej osób jest dotkniętych chorobami neurologicznymi – 10-N i boryka się z dysfunkcją narządu ruchu – 05-R.

Tabela nr 6. Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na wiek osób do 16 r. ż.

Wiek osoby orzekanej	2017	2018	2019
0-3	32	38	25
4-7	45	49	42
8-16	82	94	84
RAZEM	159	181	151

Źródło: Dane udostępnione przez PZON w Ryplinie 2020 rok.

Wśród dzieci najwięcej wydanych orzeczeń dotyczyło dzieci w przedziale wiekowym od 8 do 16 lat, najmniej natomiast w przedziale od 0-3 lat.

Tabela nr 7. Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na przyczynę niepełnosprawności osób do 16 r. ż.

Symbol/Przyczyna niepełnosprawności	2017	2018	2019
01-U	1	9	4
02-P	15	10	19
03-L	5	8	4
04-O	7	10	8
05-R	11	15	14
06-E	8	10	8
07-S	24	25	29
08-T	1	3	1
09-M	6	6	8
10-N	12	11	7
11-I	27	26	26
12-C	42	48	23
RAZEM	159	181	151

Źródło: Dane udostępnione przez PZON w Ryplinie 2020 rok.

Z danych przedstawionych przez PZON w Ryplinie wynika, że najwięcej dzieci dotkniętych jest całościowym zaburzeniem rozwoju. W roku 2018 wydano aż 48 orzeczeń z symbolem 12-C. Drugim schorzeniem co do częstotliwości wydawanych decyzji są dysfunkcje związane z układem krążeniowo-oddechowym (07-S).

5. REHABILITACJA ZAWODOWA I SPOŁECZNA

Rehabilitacja jest pojęciem bardzo szerokim, dla jej określenia powstało wiele definicji ukazujących cele i motywy tego działania. Leksykon Polityki Społecznej definiuje rehabilitację osób niepełnosprawnych jako „kolejny etap zwalczania choroby, po profilaktyce, diagnostyce i terapii (...). W ujęciu współczesnym obejmuje również leczenie pracą i dążenia psychologów, by pacjent przystosował się i zaakceptował swą niepełnosprawność”. W ujęciu pedagogicznym „rehabilitacja osób niepełnosprawnych jest pojmowana jako kompleksowy proces zespołowych działań (medycznych, zawodowych, społecznych), mających na celu przywrócenie tym osobom pełnej lub maksymalnie możliwej do osiągnięcia sprawności fizycznej i psychicznej, zdolności do pracy i zarobkowania oraz zdolności do brania czynnego udziału w życiu społecznym.

Organizacje międzynarodowe przyjęły definicje rehabilitacji, podkreślając przede wszystkim jej zamierzenie, którym jest „proces przywracania aktywności człowiekowi po przebytej chorobie lub po doznany kalectwie, mający na celu odzyskanie jego społecznego funkcjonowania – jeżeli to możliwe – na poziomie sprawności, jaką miał przed zachorowaniem lub kalectwem”. Światowa

Organizacja Zdrowia WHO zdefiniowała w roku 1968 rehabilitację jako „kompleksowe i skoordynowane stosowanie środków medycznych, psychologicznych, pedagogicznych, społecznych i zawodowych w celu usprawnienia osób z naruszoną sprawnością organizmu do możliwie najwyższego poziomu”.

W zależności od metod jakie się stosuje, celu oraz zakresu działania wyróżniamy rehabilitację: leczniczą, społeczną i zawodową. Lata 90 – te były momentem, kiedy rehabilitacja lecznicza została niejako oddzielona od społecznego i zawodowego usprawniania. Jej realizacja pozostała w gestii Ministerstwa Zdrowia.

Do dziś rehabilitacja lecznicza jest realizowana przez Narodowy Fundusz Zdrowia (NFZ), Zakład Ubezpieczeń Społecznych (ZUS) i Kasę Rolniczego Ubezpieczenia Społecznego (KRUS). Finansowaniem zadań w zakresie rehabilitacji leczniczej zajmuje się NFZ w oparciu o ustawę o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych. W skład leczniczej rehabilitacji wchodzi przede wszystkim leczenie uzdrowiskowe. Finansowanie przez ZUS rehabilitacji leczniczej odbywa się na zasadzie prewencji rentowej osób, które są zagrożone długotrwałą niezdolnością do pracy, ale rokują powrót do zatrudnienia. Prewencja rentowa ZUS obejmuje osoby ze schorzeniami narządu ruchu, układu krążenia, oddechowego, układu krążenia, z chorobami onkologicznymi, schorzeniami psychosomatycznymi oraz z zakresu foniatrii. Osoby okresowo niezdolne do pracy w gospodarstwie rolnym lub zagrożone niezdolnością do pracy w gospodarstwie rolnym mogą liczyć na wsparcie w zakresie rehabilitacji leczniczej finansowane przez KRUS.

Inny aspekt w procesie rehabilitacyjnego usprawniania odgrywa społeczna i zawodowa rehabilitacja osób niepełnosprawnych, które finansowane są głównie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych (PFRON).

5.1. REHABILITACJA ZAWODOWA

Celem rehabilitacji zawodowej jest ułatwienie osobie niepełnosprawnej uzyskania i utrzymania odpowiedniego zatrudnienia i awansu zawodowego przez umożliwienie jej korzystania z poradnictwa zawodowego, szkolenia zawodowego i pośrednictwa pracy.

Rehabilitacja zawodowa dotyczy głównie osób w wieku produkcyjnym, młodzieży niepełnosprawnej oraz osób zdolnych do zatrudnienia w specjalnych warunkach. Aby móc mówić o jej efektywności powinna przebiegać w kilku etapach. Pierwszy z nich to ocena zdolności do pracy osoby niepełnosprawnej, która jest podstawą do udzielenia porady zawodowej i jednocześnie najważniejszą fazą całego procesu zawodowej rehabilitacji. Przygotowanie do pracy stanowi kolejny etap, w którym osoba uczestnicząca musi nabyć praktyczne umiejętności oraz wiedzę teoretyczną, niezbędne do wykonywania określonej pracy. Zakończenie szkolenia zawodowego wiąże się z zatrudnieniem osoby niepełnosprawnej na zgodnym z jej kwalifikacjami i sprawnościami stanowisku, warunkiem jest oczywiście pomyślne zakończenie kształcenia. Umieszczenie osoby na odpowiednim stanowisku stanowi swego rodzaju ukoronowanie działań podejmowanych w czasie rehabilitacji ale nie jest jej zakończeniem. Ostatni etap dotyczy opieki sprawowanej przez zakład pracy nad nowozatrudnionym pracownikiem, głównie w początkowym okresie zatrudnienia. Celem finałowej fazy jest adaptacja pracownika do środowiska pracy oraz jego obowiązków.

Znalezienie zatrudnienia przez osoby niepełnosprawne uzależnione jest od stopnia niepełnosprawności, wykształcenia, motywacji i przede wszystkim od możliwości uzyskania zatrudnienia adekwatnie do wskazań i przeciwwskazań zdrowotnych. Tendencją stało się zatrudnianie osób niepełnosprawnych w zwykłych warunkach na otwartym rynku pracy razem z osobami w pełni sprawnymi. Jest to swego rodzaju przejaw integracji nie tylko zawodowej ale i społecznej niepełnosprawnych. Oczywiście zatrudnienie odbywa się zgodnie z oczekiwaniami i predyspozycjami samych zainteresowanych. Powodzenie tego rodzaju współpracy zależy przede wszystkim od rynku pracy. Wciąż niestety istnieje wśród pracodawców przekonanie, że pracownik niepełnosprawny jest mniej wydolny, z wyższą absencją chorobową a co za tym idzie jest mniej atrakcyjnym pracownikiem.

Rynek pracy chronionej daje największe szanse na znalezienie pracy osobie niepełnosprawnej. Jednak otwarty rynek pracy umożliwia uzyskanie wyższych zarobków, pracę w bardziej zróżnicowanej grupie zawodów oraz daje większe szanse awansu zawodowego.

Jedno jest pewne brak aktywności zawodowej wpływa negatywnie na stan zdrowia osób niepełnosprawnych, często sprzyjając powstawaniu nowych schorzeń lub nasilaniu się już istniejących.

Działania w zakresie rehabilitacji zawodowej w Powiecie Rypińskim prowadzi Powiatowy Urząd Pracy w Rypinie.

W Powiatowym Urzędzie Pracy w Rypinie w ciągu całego 2019 roku zarejestrowały się 132 osoby bezrobotne posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności (63 kobiety), w tym 32 osoby ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Natomiast osób niepełnosprawnych ze statusem poszukujących pracy, którzy nie pozostawali w zatrudnieniu zarejestrowało się 12 (5 kobiet), w tym 6 osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Według stanu w końcu grudnia 2019 roku w ewidencji tut. urzędu pozostawało ogółem 1 616 osób bezrobotnych, w tym 1 070 kobiet. Wśród zarejestrowanych osób bezrobotnych osoby z niepełnosprawnością stanowiły 4,14% ogółu bezrobotnych, tj. 67 osób (38 kobiet), w tym 14 osób posiadało znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności. Osób ze statusem poszukujących pracy w dniu 31.12.2019 r. było w ewidencji ogółem 31 (8 kobiet), z czego 42% to osoby niepełnosprawne niepozostające w zatrudnieniu, tj. 13 osób (4 kobiety), wśród których było 9 osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności. Łącznie w końcu roku pozostawało w ewidencji PUP Rypin 80 osób (42 kobiety) z orzeczoną niepełnosprawnością (bezrobotnych i poszukujących pracy) – 23 osoby posiadały umiarkowany stopień niepełnosprawności.

W minionym roku zgłoszono 48 wolnych miejsc pracy i aktywizacji zawodowej dedykowanych dla osób niepełnosprawnych w ramach, których 43 dotyczyły ofert zatrudnienia (w tym 7 ofert zatrudnienia subsydiowanego) a 5 to oferty stażu. Należy jednak zaznaczyć, że również pozostałe oferty pracy z otwartego rynku pracy, mimo braku wskazania w ofercie, że są przeznaczone dla osób niepełnosprawnych, są dostępne dla klientów z niepełnosprawnością, u których brak jest przeciwwskazań do wykonywania określonych prac. Z powodu podjęcia pracy wyłączono z tut. ewidencji 54 osoby niepełnosprawne (21 kobiet), spośród których 8 posiadało

znaczny lub umiarkowany stopień niepełnosprawności. Zatrudnienie subsydiowane podjęło 16 osób, natomiast 38 osób podjęło pracę niesubsydiowaną.

W ramach aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych, realizowanej przez PUP Rypin w programach finansowanych z FP oraz EFS, zatrudnienie subsydiowane na pracach interwencyjnych podjęło 7 osób, w tym 4 kobiety, natomiast na robotach publicznych – 9 osób, w tym 1 kobieta. Ponadto aktywizacją objęto 9 osób poprzez staż, w tym 5 kobiet oraz 11 osób poprzez skierowanie na prace społecznie użyteczne.

Ze środków PFRON, przyznanych przez Powiat na realizację rehabilitacji zawodowej osób niepełnosprawnych, Powiatowy Urząd Pracy w Rypinie skierował na staż 5 osób niepełnosprawnych poszukujących pracy niepozostających w zatrudnieniu. Wydatki z tego tytułu wyniosły – 31.990,71 zł i zostały przeznaczone na pokrycie kosztów stypendiów stażowych, należących od nich składek ZUS oraz badań lekarskich.

W 2019 roku z usług rynku pracy takich jak pośrednictwo pracy i poradnictwo zawodowe skorzystało łącznie 141 osób niepełnosprawnych w tym 117 osób z pośrednictwa pracy i 24 osoby z poradnictwa zawodowego w ramach porad indywidualnych oraz grupowych.

5.2. REHABILITACJA SPOŁECZNA

Rehabilitacja społeczna ma na celu pełne włączenie osoby niepełnosprawnej do życia społecznego. Umożliwia osobom niepełnosprawnym uczestnictwo w życiu społecznym i realizowana jest przede wszystkim poprzez:

1. Wyrabianie zaradności osobistej i pobudzenie aktywności społecznej osoby niepełnosprawnej;
2. Wyrabianie umiejętności samodzielnego wypełniania ról społecznych;
3. Likwidację barier, w szczególności architektonicznych, urbanistycznych, transportowych technicznych, w komunikowaniu się i dostępie do informacji;
4. Kształtowanie w społeczeństwie właściwych postaw i zachowań sprzyjających integracji z osobami niepełnosprawnymi.

Działania z zakresu rehabilitacji społecznej w Powiecie realizuje Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Ryplinie poprzez finansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych następujących zadań:

5.2.1. DOFINANSOWANIE LIKWIDACJI BARIER ARCHITEKTONICZNYCH, W KOMUNIKOWANIU SIĘ I TECHNICZNYCH W ZWIĄZKU Z INDYWIDUALNYMI POTRZEBAMI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH.

Możliwość aktywnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym jest uwarunkowana likwidacją istniejących barier. Bariery jakie osoby niepełnosprawne napotykają we własnym domu są dużym utrudnieniem i uniemożliwiają uczestnictwo tych osób w życiu społecznym. Często eliminują możliwość podjęcia zatrudnienia, a niekiedy nawet samodzielnego wyjścia z domu.

O dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, które mają trudności w poruszaniu się, jeżeli są właścicielami nieruchomości lub użytkownikami wieczystymi nieruchomości albo posiadają zgodę właściciela lokalu lub budynku mieszkalnego, w którym stale zamieszkują. W ramach likwidacji barier architektonicznych dostosowywane są łazienki, montaż windy, likwidacja progów, budowa podjazdu.

Natomiast o dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się i technicznych mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne, jeżeli jest to uzasadnione potrzebami wynikającymi z niepełnosprawności. Realizacja tych zadań ma umożliwić lub w znacznym stopniu ułatwić osobie niepełnosprawnej wykonywanie podstawowych, codziennych czynności lub kontaktów z otoczeniem. W ramach likwidacji barier w komunikowaniu dofinansowuje się m.in. budziki wibracyjne, pomoce terapeutyczne, komunikatory Go Talk 20+, laptopy, urządzenia PCEye, czujniki płaczu dziecka, przenośne sygnalizatory świetlne. Natomiast w przypadku barier technicznych są to: rowery trójkołowe, krzesła kąpielowe, biurka ergonomiczne, wózki toaletowo-prysznicowe.

Zależnie od środków jakie Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych przekazał na realizację zadań z zakresu rehabilitacji zawodowej i społecznej osób niepełnosprawnych realizowane były zadania z zakresu likwidacji barier. Poniższe tabele przedstawiają realizację zadań – likwidację barier przez Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie na przestrzeni lat: 2017-2019.

Tabela nr 8. Bariery architektoniczne w latach 2017-2019.

Dofinansowanie likwidacji barier architektonicznych	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Liczba złożonych wniosków ogółem	17 na kwotę 182.000,00 zł	15 na kwotę 110.000,00 zł	11 na kwotę 73.200,00 zł
Liczba zrealizowanych wniosków	11	9	6
Kwota dofinansowania	62.963,70 zł	49.358,06 zł	31.909,22 zł

Tabelę opracowano na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych Powiatu Rygińskiego z realizacji zadań z zakresu rehabilitacji i zatrudniania osób niepełnosprawnych finansowanych przez PFRON.

Tabela nr 9. Bariery techniczne w latach 2017-2019.

Dofinansowanie likwidacji barier technicznych	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Liczba złożonych wniosków ogółem	0	2 na kwotę 5.060,00 zł	3 na kwotę 6.828,16 zł

Liczba zrealizowanych wniosków	0	2	3
Kwota dofinansowania	0 zł	5.060,00 zł	6.740,15 zł

Tabelę opracowano na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych Powiatu Rypińskiego z realizacji zadań z zakresu rehabilitacji i zatrudniania osób niepełnosprawnych finansowanych przez PFRON.

Tabela nr 10. Bariery w komunikowaniu się w latach 2017-2019.

Dofinansowanie likwidacji barier w komunikowaniu się	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Liczba złożonych wniosków ogółem	2 na kwotę 12.269,00 zł	2 na kwotę 13.629,00 zł	3 na kwotę 5.100,05 zł
Liczba zrealizowanych wniosków	2	2	3
Kwota dofinansowania	9.480,00 zł	7.000,00 zł	4.872,55 zł

Tabelę opracowano na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych Powiatu Rypińskiego z realizacji zadań z zakresu rehabilitacji i zatrudniania osób niepełnosprawnych finansowanych przez PFRON.

Jak wynika z tabel powyżej, przekazywane przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych środki finansowe rokrocznie nie zabezpieczają potrzeb niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Rypińskiego.

5.2.2. DOFINANSOWANIE ZAOPATRZENIA W SPRZĘT REHABILITACYJNY

Ważnym elementem umożliwiającym prawidłowe funkcjonowanie w społeczeństwie jest posiadanie przez osoby niepełnosprawne odpowiedniego sprzętu do rehabilitacji. Sprzęt rehabilitacyjny jest to sprzęt niezbędny do rehabilitacji ruchowej lub innej prowadzonej w warunkach domowych i zalecanej przez lekarza. O dofinansowanie tego zadania mogą ubiegać się osoby niepełnosprawne stosownie do potrzeb wynikających z niepełnosprawności. W latach 2017-2019 w powiecie rypińskim w ramach tego zadania dofinansowano: rowery stacjonarne rehabilitacyjne, lampy antydepresyjne, fotel rehabilitacyjny, bieżnie, łóżka rehabilitacyjne, orbitreki, masażery, materace do ćwiczeń, poręczę do nauki chodzenia, stół do masażu, wanny z hydromasażem, maty ozonowe.

Wysokość środków finansowych oraz liczba osób korzystających z dofinansowania w okresie 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 11. Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny w latach 2017-2019.

Dofinansowanie zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Liczba złożonych wniosków ogółem	22 na kwotę 42.860,83 zł	14 na kwotę 38.171,60 zł	18 na kwotę 40.930,40 zł
Liczba zrealizowanych wniosków	21	13	15
Kwota dofinansowania	32.772,82 zł	28.324,79 zł	27.000,00 zł

Źródło: Dane własne PCPR Rypin

Jak wynika z tabeli dofinansowanie udzielane przez PCPR w ramach środków PFRON w sprzęt rehabilitacyjny nie zabezpiecza w pełni potrzeb wnioskodawców.

5.2.3. DOFINANSOWANIE ZAOPATRZENIA W PRZEDMIOTY ORTOPEDYCZNE I ŚRODKI POMOCNICZE

Kolejną formą wsparcia dla osób niepełnosprawnych jest zaopatrzenie w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze. Są to przedmioty, które określa katalog stanowiący załącznik do rozporządzenia Ministra Zdrowia w sprawie wykazu wyrobów medycznych wydawanych na zlecenie. W ramach zadania osoby niepełnosprawne uzyskują dofinansowanie do zakupu przedmiotów ortopedycznych (np. kule protezy, wózki itp.) oraz środków pomocniczych, ułatwiających funkcjonowanie w środowisku społecznym (np. aparaty słuchowe, pieluchomajtki, cewniki itd.).

Wydatkowanie środków PFRON na przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze oraz liczbę osób korzystających z tej formy wsparcia przedstawia tabela nr 12 oraz wykres nr 2 i 3.

Tabela nr 12. Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2017-2019.

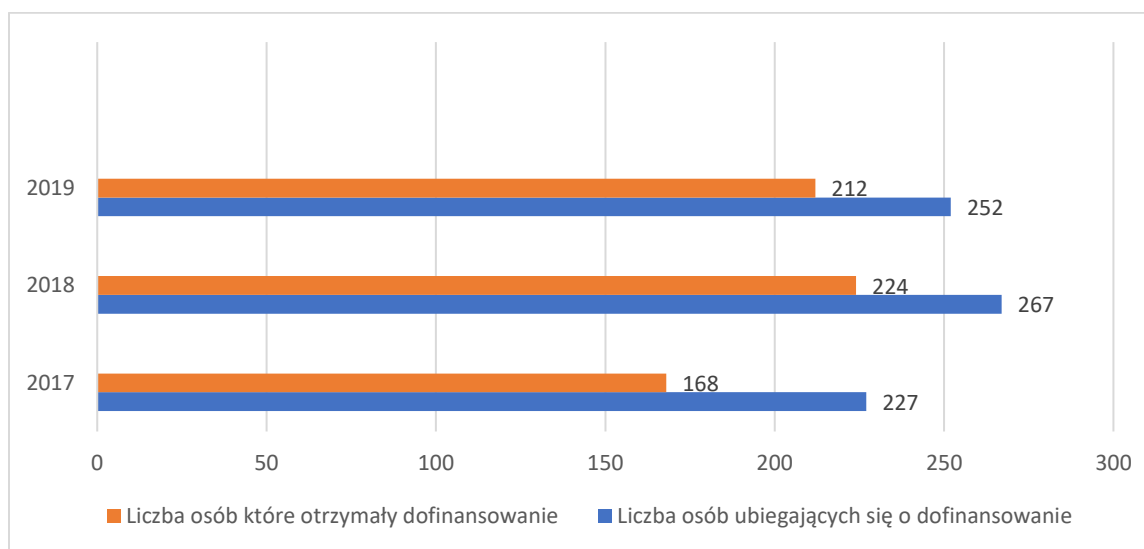
Dofinansowanie zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Liczba złożonych wniosków ogółem	227 na kwotę 272.507,50 zł	267 na kwotę 429.936,66 zł	252 na kwotę 452.681,92 zł
Liczba zrealizowanych wniosków	168	224	212

Kwota dofinansowania	159.998,97 zł	235.192,23 zł	229.777,85 zł
-----------------------------	---------------	---------------	---------------

Tabelę opracowano na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych Powiatu Rypińskiego z realizacji zadań z zakresu rehabilitacji i zatrudniania osób niepełnosprawnych finansowanych przez PFRON.

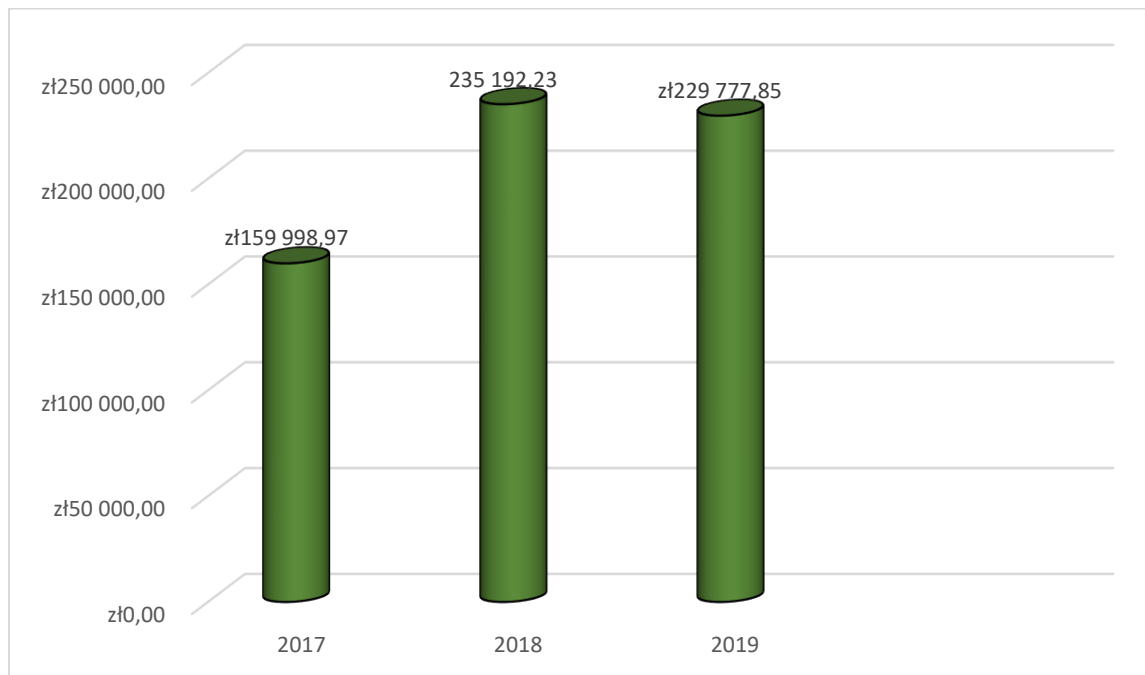
Wykres nr 2. Liczba osób ubiegających się o dofinansowanie przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych w latach 2017-2019.

Źródło: Opracowanie własne

Wykres nr 3. Wysokość udzielonego wsparcia na przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2017-2019.

Źródło: Opracowanie własne

Z analizy dotyczącej dofinansowania przedmiotów ortopedycznych oraz środków pomocniczych należy stwierdzić, iż o takie dofinansowanie ubiega się znacząca liczba niepełnosprawnych mieszkańców Powiatu Rypińskiego. Z uwagi na niewystarczające środki PFRON nie ma możliwości przyznania dofinansowania dla wszystkich wnioskujących osób niepełnosprawnych.

5.2.4. DOFINANSOWANIE TURNUSÓW REHABILITACYJNYCH

Turnus oznacza zorganizowaną formę aktywnej rehabilitacji połączonej z elementami wypoczynku, której celem jest ogólna poprawa psychofizycznej sprawności oraz wzmocnienie umiejętności społecznych uczestników. Między innymi przez nawiązywanie i rozwijanie kontaktów społecznych, realizację i rozwijanie zainteresowań, a także przez udział w innych

zajęciach przewidzianych programem turnusu. Uczestnictwo w tych formach powinno pozwolić na powrót lub wejście w życie społeczne i zawodowe.

W tabeli nr 13 zaprezentowano zestawienie informacji o dofinansowaniach w turnusach rehabilitacyjnych w latach 2017-2019.

Tabela nr 13. Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych na terenie Powiatu Rypińskiego w latach 2017-2019.

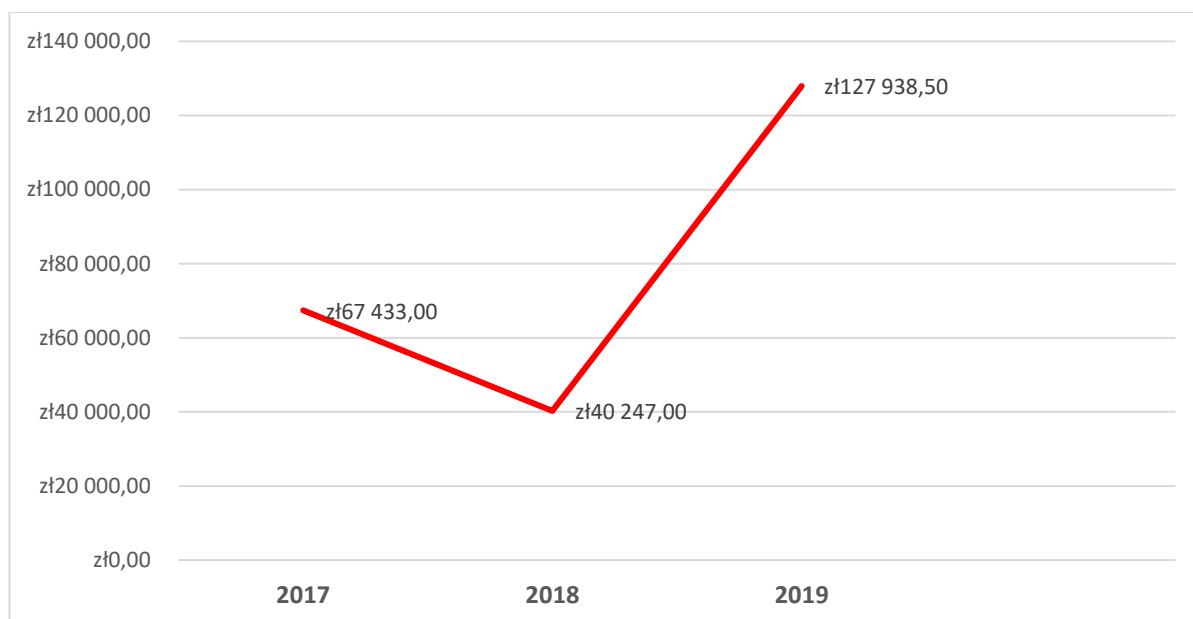
Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych	2017 rok	2018 rok	2019 rok
Osoby ubiegające się o dofinansowanie wraz z opiekunami	153 w tym opiekunowie 58	112 w tym opiekunowie 43	155 w tym opiekunowie 61
Środki przyznane	76.027,00 zł	55.000,00 zł	153.319,00 zł
Wyłacone dofinansowania	67.433,00 zł	40.247,00 zł	127.938,50 zł
Liczba dorosłych	0	0	45

Liczba dzieci/młodzieży	34	19	23
Liczba opiekunów osób dorosłych	0	0	19
Liczba opiekunów dzieci/młodzieży	29	16	17

Tabelę opracowano na podstawie sprawozdań rzeczowo-finansowych Powiatu Rypińskiego z realizacji zadań z zakresu rehabilitacji i zatrudniania osób niepełnosprawnych finansowanych przez PFRON.

Wykres nr 4. Wysokość udzielonego wsparcia na turnusy rehabilitacyjne w latach 2017-2019.

Źródło: Opracowanie własne

Z informacji przedstawionych w tabeli nr 13 oraz na wykresie nr 4 wynika, że wysokość udzielonego dofinansowania przez Powiat Rypiński w analizowanym okresie znacząco wzrosła. Należałoby tu jednak zaznaczyć, iż w roku 2017 i 2018 dofinansowanie zostało przyznane wyłącznie dzieciom i młodzieży niepełnosprawnej. Decyzja ta została podjęta w związku z niedoborem środków finansowych PFRON.

5.2.5. DOFINANSOWANIE SPORTU, KULTURY, REKREACJI I TURYSTYKI OSÓB NIEPEŁNOSPRAWNYCH

O dofinansowanie ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych organizacji sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych mogą ubiegać się zarówno osoby prawne lub jednostki organizacyjne nie posiadające osobowości prawnej, w szczególności prowadzące działalność na rzecz osób niepełnosprawnych, spełniające łącznie następujące warunki:

- 1) udokumentują posiadanie lub gwarancję uzyskania środków finansowych w wysokości deklarowanej jako udział własny przed organizacją imprezy,
- 2) posiadają odpowiednie do potrzeb osób niepełnosprawnych warunki techniczne i lokalowe do realizacji zadania,
- 3) prowadzą działalność statutową na rzecz osób niepełnosprawnych przez okres co najmniej 2 lat przed dniem złożenia wniosku,
- 4) nie posiadają wymagalnych zobowiązań wobec Funduszu.

Dofinansowanie obejmuje imprezy sportowe, kulturalne, rekreacyjne i turystyczne o zasięgu lokalnym organizowane dla osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Rypińskiego lub imprezę organizowaną poza terenem Powiatu Rypińskiego w związku z faktem korzystania z ośrodka lub terenu rekreacyjnego położonego na terenie innego powiatu.

Corocznie z tej formy wsparcia korzystają osoby niepełnosprawne zrzeszone w m.in. stowarzyszeniach, związkach prowadzących działalność na terenie Powiatu Rypińskiego.

Najczęściej są to zadania o charakterze turystycznym i rekreacyjnym. Wysokość środków finansowych oraz osób korzystających z dofinansowania w okresie 2017-2019 przedstawia poniższa tabela.

Tabela nr 14. Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych w latach 2017-2019.

Dofinansowanie sportu, kultury, rekreacji i turystyki osób niepełnosprawnych	2017	2018	2019
Liczba wniosków złożonych przez organizacje	7	7	8
Liczba osób, które skorzystały z aktywności	474	503	209
Kwota dofinansowania	13.350,00 zł	12.781,00 zł	10.837,36 zł

Źródło: Opracowanie własne

6. Programy celowe PFRON

W Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Ryplinie realizowane są również programy celowe Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych tj. pilotażowy program „Aktywny Samorząd” oraz program „Wyrównywanie różnic między regionami III” .

6.1. „Aktywny Samorząd”

Celem głównym programu jest wyeliminowanie lub zmniejszenie barier ograniczających uczestnictwo beneficjentów programu w życiu społecznym, zawodowym i w dostępie do edukacji. Program „Aktywny Samorząd” jest ważnym krokiem w kierunku wydajniejszego modelu polityki społecznej wobec osób niepełnosprawnych. Działania przewidziane w programie uzupełnią plany ujęte w powiatowych strategiach rozwiązywania problemów społecznych i programach działań na rzecz osób niepełnosprawnych. Umożliwią samorządom aktywniejsze włączenie się w działania na rzecz inkluzji społecznej osób niepełnosprawnych.

Cele szczegółowe programu:

- a) przygotowanie beneficjentów programu z zaburzeniami ruchu i percepcji wzrokowej do pełnienia różnych ról społecznych poprzez umożliwienie im włączenia się do tworzącego się społeczeństwa informacyjnego,
- b) przygotowanie beneficjentów programu do aktywizacji społecznej, zawodowej lub wsparcie w utrzymaniu zatrudnienia poprzez likwidację lub ograniczenie barier w poruszaniu się oraz barier transportowych,
- c) umożliwianie beneficjentom programu aktywizacji zawodowej poprzez zastosowanie elementów wspierających ich zatrudnienie,
- d) poprawa szans beneficjentów programu na rywalizację o zatrudnienie na otwartym rynku pracy poprzez podwyższanie kwalifikacji,
- e) wzrost kompetencji osób zaangażowanych w proces rehabilitacji osób niepełnosprawnych, pracowników lub pracujących na rzecz jednostek samorządu terytorialnego lub organizacji pozarządowych.

Program „Aktywny Samorząd” składa się z MODUŁU I i MODUŁU II.

Formy wsparcia w latach 2017-2019 MODULE I realizowane w Powiecie Rypińskim:

- pomoc w zakupie i montażu oprzyrządowania do posiadanego samochodu;
- pomoc w zakupie sprzętu elektronicznego lub jego elementów i oprogramowania;
- dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi nabytego w ramach programu sprzętu i oprogramowania;
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym;
- pomoc w zakupie protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania techniczne;
- pomoc w zakupie wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym;
- pomoc w zakupie skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym lub oprzyrządowania do wózka ręcznego;
- pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej posiadanego skutera lub wózka inwalidzkiego o napędzie elektrycznym.

Tabela nr 15. Dofinansowanie w latach 2017-2019 w ramach „Aktywnego Samorządu – MODUŁ I

Aktywny Samorząd MODUŁ I		2017	2018	2019
Udzielone dofinansowanie	kwota	55.227,22 zł	58.806,85 zł	57.164,86 zł
	liczba osób	9	4	9

Źródło: Dane własne PCPR w Rypinie.

Wykres nr 5. Formy wsparcia w MODULE I w 2017 roku.

Źródło: Opracowanie własne

Wykres nr 6. Formy wsparcia w MODULE I w 2018 roku.

Źródło: Opracowanie własne

Wykres nr 7. Formy wsparcia w MODULE I w 2019 roku.

Źródło: Opracowanie własne

Natomiast **MODUŁ II** obejmuje pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym. Adresowana jest do osób ze znacznym lub umiarkowanym stopniem niepełnosprawności, pobierających naukę w:

- w szkole policealnej,
- w kolegium,

- w szkole wyższej (studia pierwszego stopnia, studia drugiego stopnia, jednolite studia magisterskie, studia podyplomowe lub doktoranckie prowadzone przez szkoły wyższe w systemie stacjonarnym / dziennym lub niestacjonarnym / wieczorowym / zaocznym lub eksternistycznym, w tym również za pośrednictwem Internetu), a także osób, które przewód doktorski otworzyły poza studiami doktoranckimi.

Dofinansowanie obejmuje koszt opłaty za naukę (czesne) lub opłaty za przeprowadzenie przewodu doktorskiego (w przypadku osób, które mają wszczęty przewód doktorski, a nie są uczestnikami studiów doktoranckich). Dla uczniów szkół policealnych i studentów przewidziany jest także dodatek na pokrycie innych kosztów kształcenia.

Poniższa tabela określa środki na tę formę wsparcia wraz z liczbą osób, które skorzystały z tej pomocy.

Tabela nr 16. Dofinansowanie w latach 2017-2019 w ramach „Aktywnego Samorządu

– MODUŁ II

Aktywny Samorząd MODUŁ II		2017	2018	2019
Udzielone dofinansowanie	kwota	107.835,75 zł	113.731,45 zł	90.316,25 zł
	liczba osób	31	27	18

Źródło: Dane własne PCPR w Rypinie.

6.2. „Wyrównywanie różnic między regionami III”

Celem strategicznym programu jest wyrównywanie szans osób niepełnosprawnych, zamieszkujących regiony słabo rozwinięte gospodarczo i społecznie w dostępie do rehabilitacji zawodowej i społecznej.

Celami operacyjnymi programu są:

1. Przystosowanie części wspólnych wielorodzinnych budynków mieszkalnych zarządzanych przez gminy, towarzystwa budownictwa społecznego, wspólnoty mieszkaniowe i spółdzielnie mieszkaniowe zapewniające dostępność do lokali mieszkalnych osób niepełnosprawnych zamieszkujących te budynki;
2. Zwiększenie dostępności dla osób niepełnosprawnych urzędów, placówek edukacyjnych oraz środowiskowych domów samopomocy;
3. Zatrudnienie osób niepełnosprawnych w nowotworzonych spółdzielniach socjalnych osób prawnych;
4. Zwiększenie możliwości uzyskania wsparcia dla projektów gmin i powiatów oraz organizacji pozarządowych dotyczących aktywizacji i/lub integracji osób niepełnosprawnych;
5. Zmniejszenie barier transportowych, które napotykają osoby niepełnosprawne;
6. Zwiększenie dostępności warsztatów terapii zajęciowej dla osób niepełnosprawnych na terenach powiatów pozbawionych tych placówek oraz przeciwdziałanie degradacji infrastruktury warsztatów terapii zajęciowej na terenach powiatów, gdzie te placówki funkcjonują;
7. Zwiększenie aktywności samorządów powiatowych w działaniach dotyczących aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych.

Program „Wyrównywanie różnic między regionami III” w roku 2017 i 2018 nie był aktywny.

W 2019 roku z programu skorzystał jeden podmiot z terenu Powiatu Rypińskiego – Zespół Szkół nr 5 im. ks. Jana Twardowskiego w Rypinie. Program obejmował zakup busa dostosowanego

do przewozu osób na wózkach inwalidzkich dla szkoły powiatowej specjalnej. Całkowity koszt realizacji projektu wynosił 138.000,00 zł, z czego kwota przyznana przez Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych wynosiła 80.000,00 zł. Pozostałe 58.000,00 zł to udział innych niż PFRON źródeł finansowa projektu.

7. CELE OPERACYJNE PROGRAMU

Celem Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych na lata 2021-2024 jest zwiększenie udziału osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin w życiu społecznym, zawodowym i gospodarczym Powiatu Rypińskiego, poprzez wyrównywanie ich szans w korzystaniu z praw i obowiązków, jakie przysługują mieszkańcom. Cel ten będzie osiągnięty poprzez realizację następujących celów operacyjnych:

Tabela nr 17. Cele programu

Cele operacyjne	Sposób realizacji	Realizatorzy	Oczekiwane rezultaty
Cel 1. Kształtowanie i rozwijanie świadomości społecznej w zakresie dostrzegania i rozumienia problematyki niepełnosprawności	<ul style="list-style-type: none"> współpraca w organizowaniu imprez o charakterze kulturalnym rekreacyjnym, turystycznym i sportowym; prowadzenie działań informacyjnych i promocyjnych; włączanie osób niepełnosprawnych w życie społeczne; opracowanie i prowadzenie na stronie internetowej aktualnych informacji w zakresie ulg i uprawnień osób niepełnosprawnych; prowadzenie konsultacji społecznych, dotyczących działań osób niepełnosprawnych w 	<ul style="list-style-type: none"> PCPR; PZON; PUP; organizacje pozarządowe; samorządy gminne; samorząd powiatowy; jednostki organizacyjne starostwa powiatowego. 	<ul style="list-style-type: none"> zmiany w świadomości społecznej odnośnie problematyki niepełnosprawności; wzrost aktywizacji osób niepełnosprawnych oraz organizacji działających na rzecz osób niepełnosprawnych.

	<p>fazie planowania, wdrażania oraz ewaluacji wspólnie z przedstawicielami tego środowiska;</p> <ul style="list-style-type: none"> • bieżące informowanie osób niepełnosprawnych o działaniach do nich skierowanych. 		
<p>Cel 2. Pomoc osobom niepełnosprawnym i ich rodzinom i zaspakajaniu podstawowych potrzeb socjalno- bytowych oraz w rozwiązywaniu codziennych problemów</p>	<ul style="list-style-type: none"> • informowanie o prawach i uprawnieniach przysługujących osobom niepełnosprawnym; • podnoszenie świadomości rodzin w zakresie ich praw i obowiązków oraz wspieranie rodzin w pełnieniu ich ról i funkcji; • informowanie o możliwościach uzyskania bezpłatnej pomocy w zakresie rzeczowym, finansowym, psychologicznym i prawnym; • realizacja zadań z zakresu rehabilitacji społecznej poprzez dofinansowanie do: likwidacji barier architektonicznych, w komunikowaniu się i technicznych, zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze, zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, dofinansowanie do wyjazdów na 14 - dniowy turnus rehabilitacyjny i innych; • poprawa warunków życia w miejscu zamieszkania; 	<ul style="list-style-type: none"> • PCPR; • PFRON; • GOPS-y; • MOPS; • DPS; • samorząd powiatowy. 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa warunków bytowych osób niepełnosprawnych; • zwiększenie stopnia zaspokojenia potrzeb z zakresu rehabilitacji społecznej.

	<ul style="list-style-type: none"> zapewnienie całodobowej opieki poprzez umieszczanie w domach pomocy społecznej. 		
Cel 3. Podnoszenie kwalifikacji osób niepełnosprawnych oraz zwiększanie ich dostępu do kształcenia.	<ul style="list-style-type: none"> wspieranie i motywowanie osób niepełnosprawnych do podnoszenia kwalifikacji; pomoc w uzyskaniu wykształcenia na poziomie wyższym; dofinansowywanie urządzeń umożliwiających uczenie się i podnoszenie kwalifikacji, pomoc w utrzymaniu ich sprawności technicznej oraz dofinansowanie szkoleń w zakresie obsługi tego sprzętu i oprogramowania; 	<ul style="list-style-type: none"> PCPR; PFRON; samorząd powiatowy; samorządy gminne. 	<ul style="list-style-type: none"> wzrost poziomu wykształcenia wśród osób niepełnosprawnych; zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do kształcenia.
Cel 4. Rozwój działań aktywizujących zawodowo osoby niepełnosprawne.	<ul style="list-style-type: none"> wspieranie oraz inicjowanie tworzenia stanowisk pracy dla osób niepełnosprawnych; informowanie osób niepełnosprawnych o możliwości otwarcia własnej działalności gospodarczej lub rolniczej oraz pomoc i wsparcie w tym kierunku; organizowanie szkoleń i kursów zwiększających szanse na aktywizację zawodową osób niepełnosprawnych; wspieranie instytucji i organizacji realizujących szkolenia na rzecz aktywizacji zawodowej osób niepełnosprawnych; 	<ul style="list-style-type: none"> PCPR; PUP; PFRON; pracodawcy; samorząd powiatowy; samorządy gminne. 	<ul style="list-style-type: none"> wzrost aktywności zawodowej osób niepełnosprawnych; pozytywne zmiany w świadomości społecznej na temat zatrudnienia osób niepełnosprawnych; poprawa warunków bytowo-finansowych osób niepełnosprawnych oraz ich rodzin;

	<ul style="list-style-type: none"> • dostępność do usług z zakresu doradztwa zawodowego oraz planowania kariery; • informowanie osób niepełnosprawnych, pracodawców o prawach i ulgach wynikających z zatrudnienia osób niepełnosprawnych; • promocja, wspieranie oraz inicjowanie alternatywnych form zatrudnienia; • zwrot kosztów na instrumenty i usługi rynku pracy na rzecz osób niepełnosprawnych. 		
<p>Cel. 5. Zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do zaopatrzenia w przedmioty ortopedyczne, środki pomocnicze i sprzęt rehabilitacyjny.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • diagnozowanie potrzeb rehabilitacyjnych, szczególnie u dzieci i młodzieży; • dofinansowywanie do zaopatrzenia w sprzęt rehabilitacyjny, przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze; • dofinansowanie do zakupu wózka inwalidzkiego i skutera inwalidzkiego o napędzie elektrycznym oraz pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej tych urządzeń; • dofinansowanie do zakupu protezy kończyny, w której zastosowano nowoczesne rozwiązania technicznej oraz pomoc w utrzymaniu sprawności technicznej tej protezy; 	<ul style="list-style-type: none"> • PCPR; • PFRON; • SPZOZ; • samorząd powiatowy, • samorządy gminne. 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie liczby osób niepełnosprawnych wyposażonych w niezbędny im sprzęt rehabilitacyjny, zaopatrzenie ortopedyczne i środki pomocnicze; • zwiększenie dostępu osób niepełnosprawnych do rehabilitacji leczniczej oraz podniesienie poziomu świadczonych usług zdrowotnych.

	<ul style="list-style-type: none"> • likwidowanie barier architektonicznych w budynkach użyteczności publicznej; 		
<p>Cel 6. Uczestnictwo w życiu społecznym, kulturalnym, artystycznym, sportowym, rekreacyjnym i turystycznym osób niepełnosprawnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • wspieranie osób niepełnosprawnych w utrzymaniu samodzielności i niezależności w życiu społecznym i zawodowym poprzez dofinansowanie prowadzenia przez warsztaty terapii zajęciowej zajęć klubowych jako zorganizowanej formy rehabilitacji; • uczestnictwo w kampaniach promocyjnych dotyczących problemów osób niepełnosprawnych; • dofinansowywanie działań z udziałem osób niepełnosprawnych np. w formie wystaw, konkursów, zawodów sportowych, widowisk artystycznych i pikników integracyjnych; • widoczne oznakowanie miejsc parkingowych przeznaczonych dla osób niepełnosprawnych oraz wydawanie kart parkingowych dla osób niepełnosprawnych; 	<ul style="list-style-type: none"> • PCPR; • PZON; • samorząd powiatowy; • samorządy gminne; • organizacje pozarządowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • poprawa warunków życia osób niepełnosprawnych; • zwiększenie zaangażowania osób niepełnosprawnych w życie kulturalno-społeczne; • dynamizacja procesu integracji społecznej.
<p>Cel 7. Rozwój systemu wsparcia oraz poziomu usług na rzecz osób niepełnosprawnych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • pozyskiwanie środków na realizację zadań służących wspieraniu osób niepełnosprawnych; • podnoszenie usług doradczych i społecznych poprzez organizowanie 	<ul style="list-style-type: none"> • PCPR; • PFRON; • samorząd powiatowy, • samorządy gminne; • organizacje pozarządowe. 	<ul style="list-style-type: none"> • wypracowanie skutecznych narzędzi i modelowych sposobów integrowania środowisk osób niepełnosprawnych;

	<p>szkoleń dla osób pracujących z osobami niepełnosprawnymi;</p> <ul style="list-style-type: none"> • inicjowanie tworzenia punktów wsparcia na rzecz osób niepełnosprawnych i ich rodzin; • aktualizacja oraz udostępnianie informacji o instytucjach i organizacjach działających na rzecz osób niepełnosprawnych; • inicjowanie działań mających na celu tworzenie dziennych domów pomocy społecznej, środowiskowych domów samopomocy, grup wsparcia i innych form wsparcia osób niepełnosprawnych; • stworzenie warunków edukacyjnych, umożliwiających niepełnosprawnym dzieciom i młodzieży rozwój fizyczny i umysłowy; • udział w realizacji programów celowych wspierających środowisko osób niepełnosprawnych . 		<ul style="list-style-type: none"> • zwiększanie aktywności życiowej i zaradności osobistej oraz niezależności ekonomicznej, podnoszenia umiejętności pracy z osobami z niepełnosprawnością, w tym sprawowania nad nimi opieki i udzielania pomocy w procesie ich rehabilitacji; • zjednoczenie środowisk osób niepełnosprawnych.
--	--	--	---

Źródło: Opracowanie własne

8. MONITORING I EWALUACJA

Powiatowy Program Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych w Powiecie Rypińskim ma charakter otwarty, w razie potrzeby istnieje możliwość wprowadzenia zmian oraz uzupełnienia o istotne dla jego realizacji informacje. W trakcie realizacji programu mogą pojawić się nowe okoliczności, czy problemy, które nie były brane pod uwagę podczas jego opracowania.

Niezbędne jest zatem prowadzenie ewaluacji. Realizację postawionych celów, zadań oraz sposobów ich realizacji, należy weryfikować na bieżąco.

Instytucją kluczową w procesie realizacji celów Powiatowego Programu jest Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Rypinie. Zadaniem PCPR jest ogólna koordynacja procesu realizacji i monitorowania Programu.

Monitoring Programu będzie polegał na corocznym zbieraniu informacji na temat postępów w jego realizacji, przedstawianych następnie Radzie Powiatu Rypińskiego wraz ze sporządzanym co roku sprawozdaniem do Wojewody Kujawsko-Pomorskiego z realizacji Powiatowego Programu Działań na Rzecz Osób Niepełnosprawnych z Powiatu Rypińskiego.

9. PODSUMOWANIE

Osoby niepełnosprawne powinny mieć możliwość korzystania ze wszystkich praw, które przysługują osobom pełnosprawnym. Jednak zagwarantowanie tych praw wymaga opracowania specjalnych mechanizmów wyrównywania szans osobom niepełnosprawnym i stworzenia im warunków do korzystania z pełni praw przysługujących wszystkim obywatelom. Likwidacja barier architektonicznych ułatwiających dostępność dla osób niepełnosprawnych, umożliwienie porozumiewania się z innymi ludźmi, upowszechnienie dostępu do informacji oraz wyposażenie tej grupy osób w odpowiedni sprzęt techniczny są to zadania niezbędne i powinny być realizowane w pierwszej kolejności. Dzięki takim działaniom może nastąpić pełna integracja osób niepełnosprawnych ze społeczeństwem.

Program jest wyznacznikiem kierunków lokalnej polityki na rzecz osób niepełnosprawnych, określając jednocześnie działania różnych podmiotów wspierających osoby niepełnosprawne i ich rodziny. Zadania realizowane w ramach poszczególnych celów operacyjnych mają wpłynąć na wyrównanie szans osób niepełnosprawnych, umożliwiając im funkcjonowanie w społeczności lokalnej oraz likwidować zjawisko marginalizacji społecznej.

Aby osiągnąć skuteczną realizację zamierzonych celów niezbędna jest współpraca władz powiatowych, gminnych, organizacji pozarządowych oraz instytucji działających na rzecz osób niepełnosprawnych, które mogą wspierać realizację Programu merytorycznie oraz finansowo.

Końcowy sukces i osiągnięcie warunków życia osób niepełnosprawnych w znacznej mierze będzie zależało od współpracy pomiędzy wszystkimi podmiotami zaangażowanymi w realizację Programu.

10. Spis tabel

Tabela nr 1. Liczba osób niepełnosprawnych na terenie Powiatu Rypińskiego w 2011 roku	14
Tabela nr 2. Liczba złożonych wniosków z podziałem na cel - osoby po 16 r. ż.	15
Tabela nr 3. Liczba złożonych wniosków z podziałem na cel - osoby przed 16 r. ż. ...	15
Tabela nr 4. Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na stopnie niepełnosprawności	16
Tabela nr 5. Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na przyczynę niepełnosprawności	16
Tabela nr 6. Liczba wydanych orzeczeń z podziałem na wiek osób do 16 r. ż.	16
Tabela nr 7. Liczba wydanych orzeczeń z podziałem przyczynę niepełnosprawności osób do 16 r.	17
Tabela nr 8. Bariery architektoniczne w latach 2017-2019	23
Tabela nr 9. Bariery techniczne w latach 2017-2019	23
Tabela nr 10. Bariery w komunikowaniu się w latach 2017-2019	24
Tabela nr 11. Zaopatrzenie w sprzęt rehabilitacyjny w latach 2017-2019	25
Tabela nr 12. Przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2017-2019	26
Tabela nr 13. Dofinansowanie turnusów rehabilitacyjnych na terenie Powiatu Rypińskiego w latach 2017-2019	29
Tabela nr 14. Sport, kultura, rekreacja i turystyka osób niepełnosprawnych w latach 2017-2019	32
Tabela nr 15. Dofinansowanie w latach 2017-2019 w ramach „Aktywnego Samorządu” – MODUŁ I	34
Tabela nr 16. Dofinansowanie w latach 2017-2019 w ramach „Aktywnego Samorządu” – MODUŁ II	38
Tabela nr 17. Cele programu	40

11. Spis wykresów

Wykres nr 1. Osoby niepełnosprawne w 2011 roku (w stosunku do ogółu ludności)	9
Wykres nr 2. Liczba osób ubiegających się o dofinansowanie przedmiotów ortopedycznych i środków pomocniczych w latach 2017-2019	27
Wykres nr 3. Wysokość udzielonego wsparcia na przedmioty ortopedyczne i środki pomocnicze w latach 2017-2019	28
Wykres nr 4. Wysokość udzielonego wsparcia na turnusy rehabilitacyjne w latach 2017-2019 .	30
Wykres nr 5. Formy wsparcia w MODULE I w 2017 roku	35
Wykres nr 6. Formy wsparcia w MODULE I w 2018 roku	35
Wykres nr 7. Formy wsparcia w MODULE I w 2019 roku	36